

Бојана Базих¹⁰

Мирјана Симић¹¹

Институт за српску културу из Приштине – Лепосавић

ЉУДСКА ПРАВА И СЛОБОДЕ У САВРЕМЕНИМ МЕЂУНАРОДНИМ ОДНОСИМА¹²

Анстракт: Један од основних обележја савременог човечанства, а тиме и времена у којем живимо, јесу слободе и права човека и грађанина. Степен демократичности, а тиме и степен савремености правног система конкретне државе цени се, управо по критеријуму начина регулисања слобода и права човека и грађанина, а степен демократичности и савремености друштва као целине и по степену практичне реализације тако прокламованих слобода и права човека и грађанина. Један од основних предуслова пуноправног укључивања једне државе у најважније међународне институције, а тиме и у савремене токове друштва као целине јесу управо два аспекта слобода и права човека, њихов нормативни и практични карактер. Прокламовање права и слобода човека и обезбеђивање њиховог остварења, а пре свега заштите у историји људског рода одувек је било, не само предмет пажње него и рада на побољшању истих од стране прогресивних снага у целом свету. Рад на питањима људских права и слобода био је општи, како са гледишта времена тако и са гледишта територијалне заступљености. Он је био општи јер је везан за све регионе, државе, народе, али и за све прогресивне политичке, филозофске, социолошке и друге програме. Имајући у виду овакав значај слобода и права човека и грађанина како за друштво као целину тако и за сваког његовог грађанина сасвим је нормално да ова проблематика представља и приоритет у деловању не само најзначајнијих владиних и невладиних асоцијација, националних и међународних институција већ и појединца.

Кључне речи: људска права, људска слобода, конвенција, међународни односи

¹⁰ bojana.bazic@gmail.com

¹¹ mirjana.bazic@gmail.com

¹² Рад је написан у оквиру пројекта *Материјална и духовна култура Косова и Метохије* (Ев. бр. 178028), који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије а реализује Институт за српску културу из Приштине са привременим седиштем у Лепосавићу.

УВОД

Предмет рада усмерен је на нешто шири круг питања и то најактуелнијих о прокламовању људских права и слобода у савременим међународним односима, као и обезбеђивање њиховог остварења од стране прокламованих снага у целом свету. У нашој одлуци о избору и формулацији предмета рада у чијој жижи стоје људска права и слободе у савременим међународним односима, указујемо на циљ рада, а то је настојање и реализовање људских права и слободе које се штите Конвенцијом (међународни уговор), чији је задатак да пружи заштиту људских права свакоме у својој надлежности, то ће рећи, свим лицима.

Уводом је указано на генерални поступак израде теме овог рада. Осим увода рад се састоји и из две одвојене али међусобно повезане целине. У првој целини дата су основна обележја конвенције. Теоријски концепт људских права и основних слобода приказан је у другој целини. На крају рада дат је закључак и списак литературе која је коришћена и цитирана у овом раду.

ОСНОВНА ОБЕЛЕЖЈА КОНВЕНЦИЈЕ

Формирањем Уједињених нација 1945.године донета је Повеља, а затим је генерална скупштина Уједињених нација донела Универзалну декларацију о правима човека. Људска права и слободе на међународном нивоу „...зајемчују, штите и обезбеђују три врсте правно – политичких инструмената и то међународна конвенција, међународне резолуције и препоруке, и препоруке које доносе разна међународна тела и органи који садрже правила, принципе, смернице и моделе уговора.“(Николић, 2005, стр. 5) *Први део Повеље* садржи опште одредбе које се односе на неприкосновеност људског достојанства, поштовање људских и мањинских права, забрану дискриминације, ограничења и одступања, дефинише везу са правима из међународноправних аката, судску заштиту и тумачење одредаба Повеље. *Други део Повеље*, људска права и основне слободе, садржи каталог права – од права на живот до права на заштиту здравља и здраву животну средину. *Трећи део* се односи на права припадника националних мањина, које даје каталог права националних мањина и дефинише основ и оквир права и јемство стечених права. (Мишчевић, 2005, стр. 132) Идеја о заштити човека је реализована доношењем Повеље Уједињених нација и Универзалне декларације из 1948.године. конвенције и резолуције доносе ОУН, Савет Европе и Европска унија, док декларације и препоруке доносе тела ових органа.

Европска конвенција донета је 4.11.1950. године у Риму, а ушла је у правни живот Европе три године након потписивања од стране 15 држава. Њеним доношењем почело је остваривање две велике идеје, које су се некада чиниле утопијом у најопштијем смислу. То су: "...идеја о људским правима и

идеја о јединству Европе." (Николић, 2005, стр. 12) Десетог децембра 1998.године навршило се 50 година од усвајања Универзалне декларације УН о људским правима. Зато је 10. децембар и проглашен Светским даном људских права. Будући да је тај значајни документ савременог света усвојен на Специјалном заседању Генералне скупштине УН, одржаном у Палати Шајо у Паризу, 10.12.1948. године, централна прослава је приређена у Паризу, у седишту УНЕСКО-а, уз присуство бројних државника и званица, председника Француске Жака Ширака, генералног секретара УНЕСКО-а Федерика Мајора, преосталих живих учесника историјске седнице и досадашњих добитника Нобелове награде за мир. Свечаност је завршена на величанствен начин, али трећи миленијум почињемо са огромним проблемима и пословима у овој области. (Првуловић, 2005, стр. 197-198) Конвенција након закључивања постаје отворена за потпис и ратификацију државама-чланицама Савета Европе. Данас се од државе која ступа у чланство Савета Европе захтева да ратификује Конвенцију. Већ та чињеница показује колико је велики напредак постигао систем заштите људских права, који се простире на читавом континенту. Конвенција је успела да успостави делотворан свеевропски поредак заштите људских права.

Први део текста Конвенције садржи одредбе о правима и слободама, које штити Конвенција, као и о одступању од свих одредаба у ванредним приликама и оне о забрани злоупотребе одредаба Конвенције. *Други део* текста Конвенције у потпуности је посвећен Суду, као органу за заштиту људских права, док *трећи* обухвата разнородну материју, попут обавештавања генералног секретара Савета Европе, овлашћења Комитета министара, резерви уз Конвенцију потписа и ратификације. (Поповић, 2008, стр. 16) Држава – потписница Конвенције је обавезна да пружи заштиту људских права, *свакоме у својој надлежности*, а то ће рећи свим лицима, били они држављани поменути државе или не.

Конвенција је међународни уговор, на који се у погледу временског важења примењују норме међународног права. Србија је потписала Конвенцију 03.04.2003. године, а ступила на снагу 03.03.2004. године. Као дан ступања на снагу узима се датум предаје ратификационих инструмената у седишту Савете Европе. (Поповић, 2008, стр. 25-27) Размотривши Универзалну декларацију о правима човека коју је прокламовала Генерална скупштина Уједињених нација, 10.12.1948. године ова Конвенција потврђује поново своју дубоку веру у оне основне слободе које су темељ правде и мира у свету и које су најбоље очувале, с једне стране стварном политичком демократијом, а с друге стране општим схватањима и уважавањима права човека од којих ове слободе зависе. Овако конципирана ова Конвенција се може описати као једно од највећих достигнућа Савета Европе. Европска Конвенција предвиђа да ће високе стране уговорнице обезбедити свакоме, у

оквиру своје јурисдикције права и слободе дефинисане у овој конвенцији. (Чејовић, 2004, стр. 7-8)

Суштинска обележја Конвенције, значајна и за положај лица лишених слободе, јесу да Конвенција уводи до сада најпотпунији систем заштите људских права оличен у Европском суду за људска права. Заштита права и слобода подразумева обавезу државе да појединачна права нормирана Конвенцијом укључи у националне прописе и обезбеди њихову заштиту у националним оквирима. Други аспект заштите односи се на признавање надлежности Европског суда за људска права, при чему је посебно значајно то да Конвенција и грађанима и појединцима дозвољава активну легитимацију пред судом, чиме се могућност обраћања суду, до тада регулисана искључиво за државу, проширује и на појединце. (Соковић, 2004, стр. 47) Европска Конвенција је међународни инструмент који регулише поступак пред Европским судом за људска права, коме се грађани 45 држава Европе, које су је ратификовале, могу обратити ради заштите људских права повређених актом држава чланица. Конвенцијом нису гарантована сва људска права, већ је реч о минимуму стандарда о којима је концензус постигнут још пре више од 50 година, а који су с временом допуњавани протоколима уз Конвенцију.

Од ступања Конвенције на снагу усвојено је више протокола. Без обзира на то, од значаја су 14 усвојених протокола. (Пауновић и Царић, 2006, стр. 14) Протокол 9 омогућио је појединачним подносиоцима представки да упућују Суду своје предмете, уз предходну ратификацију високе стране уговорнице и прихватање критеријума за проверу. Ово је поништено Протоколом 11, који је реструктурирао механизме извршења. *Први* додатни протокол био је усвојен 20. марта 1952. године. Тај протокол је каталогу људских права зајемчених Конвенцијом додао право на мирно уживање имања, право на образовање и право на слободне изборе. *Четврти* додатни протокол од септембра 1963. године је увео забрану дужничког затвора, слободу кретања, забрану протеривања сопствених држављана и забрану групног протеривања странаца. *Шести* додатни протокол уз Конвенцију од априла 1983. године уведено је укидање смртне казне. *Седми* додатни протокол, од новембра 1984. године је донео заштиту у поступку протеривања странаца, право на накнаду за погрешну осуду, право да се не буде суђен или кажњен двапут у истој ствари, као и једнакост супружника. *Дванаести* додатни протокол, од новембра 2000. године увео је општу забрану дискриминације. *Тринаести* додатни протокол је увео потпуну забрану смртне казне. (Поповић, 2008, стр. 17) *Једанаестим* додатним протоколом уведен је режим заштите људских права који представља укидање Комисије и увођење сталности Суда. Задатак *четрнаестог* додатног протокола уз Конвенцију је да реформише систем заштите људских

права на такав начин да омогући превазилажење проблема који су у раду Суда најизразитији. (Исто)

Европски суд за људска права је основни орган надзора над поштовањем обавеза из Конвенције. Његово седиште је у Стразбуру и он ради као стални орган. Суд се састоји из оноликог броја судија колико има држава уговорница Конвенције. Парламентарна скупштина Савета Европе има улогу у надзору над извршавањем пресуда Суда. Скупштина тај задатак обавља преко Комитета за правна питања и људска права чије је деловање додатно у односу на надзор који врши Комитет министра. Комитет за правна питања и људска права фокусира се нарочито на старије случајеве, као и на веома важне и хитне случајеве. (Исто)

ТЕОРИЈСКИ КОНЦЕПТ ЉУДСКИХ ПРАВА И ОСНОВНИХ СЛОБОДА

Појам људских права односи се на концепт који се базира на идеји да људска бића имају Универзална природна права, или статус, независно од правне јурисдикције или других одговарајућих фактора као што су етницитет, држављанство и пол. Као што је видљиво из Универзалне декларације о људским правима Уједињених нација, људска права (макар у периоду после Другог светског рата) су концептуално заснована на урођеном људском достојанству и задржавају свој универзални и неутуђиви карактер. Доктрина људских права и ванправни карактер чини фундаменталну моралну основу за регулисање савременог геополитичког поретка. Људска права се тако приказују као демократски идеали. Циљ концепта *права човека* је успостављање заједничких стандарда у положају људи који треба да постигну сви народи и све нације, како би сваки појединац и сваки грађанин друштва тежио да допринесе поштовању успостављених права и слобода. ([www.slobodna enciklopedija-ljudska prava](#), преузето: 30.05.2014, 14:15)

Свака права и слободе који се штите Конвенцијом по својој природи су грађанска и политичка. Но, за сва права постоји више назива као „људска права“, „права човека“ итд. што је у појмовном смислу истоветно, јер ови изрази долазе из различитих језичких подручја и између њих нема суштинске разлике. Сама људска права могу се делити по више критеријума. Конвенцијом се гарантују бројна права.

- 1) Право на живот.
- 2) Забрана мучења, нечовечног и понижавајућег поступања.
- 3) Забрана ропства и принудног рада.
- 4) Право на слободу и сигурност.
- 5) Право на правично суђење.
- 6) Кажњавање само на основу закона.
- 7) Право на поштовање приватног и породичног живота.
- 8) Слобода мисли, савести и вероисповести.

- 9) Слобода изражавања.
- 10) Слобода окупљања и удруживања.
- 11) Право на склапање брака.
- 12) Право на делотворни правни лек.
- 13) Забрана дискриминације.

Протокол 1

Члан 1: право на мирно уживање имовине;

Члан 2: право на образовање.

Члан 3: право на слободне изборе.

Протокол 4

Члан 1: забрану дужничког ропства.

Члан 2: слобода кретања.

Члан 3: забрана протеривања сопствених држављана.

Члан 4: забрана колективног протеривања странаца.

Протокол 6

Члан 1: забрана изрицања и извршавања смртне казне.

Протокол 7

Члан 1: заштита у поступку протеривања странаца.

Члан 2: право на жалбу у кривичним стварима.

Члан 3: право на накнаду за погрешну осуду.

Члан 4: право да се не буде суђен или кажњен два пута у истој ствари.

Члан 5: једнакост супружника.

Протокол 12

Члан 1: општа забрана дискриминације.

Протокол 13

Члан 1: апсолутна забрана смртне казне. (Николић, 2005, стр. 15-16)

Свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе. Овај члан не спречава државе да захтевају дозволе за рад телевизијских, радио и биоскопских предузећа. (Исто) Човек као мисаоно биће, као демократско биће, као цивилизацијско биће по свом менталном склопу предодређен је да има своје индивидуалне погледе и ставове о разним проблемима. Он своја мишљења мора формирати слободно без присиле, страха или индокринације од стране јавне власти, која промовишући само једностране информације утиче на формирање, не само јавног мњења, него и негира или отежава слободу мишљења појединца, као чланова тог друштва. (Исто) Свако има право на слободу и безбедност личности. Нико не може бити лишен слободе, осим у следећим случајевима и у складу са законом прописаним поступком:

- 1) законито лишење слободе на основу пресуде надлежног суда;

2) законито хапшење или лишење слободе због неизвршења законите судске одлуке, или ради обезбеђења испуњења обавезе прописане законом;

3) законито хапшење или лишење слободе ради привођења лица надлежној судској власти због оправдане сумње да је оно извршило кривично дело, или када се то оправдано сматра потребним да би се предупредило извршење кривичног дела или бекство по његовом извршењу;

4) лишење слободе малолетног лица на основу законите одлуке у сврху васпитног надзора или законитог лишења слободе ради његовог привођења надлежном органу;

5) законито лишење слободе лица да би се спречило ширење заразних болести, душевно поремећених лица, алкохоличара, уживалаца дрога или скитница;

6) законито хапшење или лишење слободе лица да би се спречио његов неовлашћени улазак у земљу, или лица против кога се предузимају мере ради депортације или екстрадиције. (Диертр, 2006, стр. 91) Свако има право на слободу мисли, савести и вероисповести. Ово право укључује слободу промене вере или уверења и слободу човека да било сам или заједно са другима, јавно или приватно, испољава своју веру или уверење молитвом, учењем, обичајима и придржавањем. (Исто, стр. 277) Свако има право на слободу мирног окупљања и слободу удруживања с другима, укључујући и право да оснива синдикат и укључује се у њега ради заштите својих интереса. Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. Претходне одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима или обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни. (Исто, стр. 359) Нико не може бити лишен права на образовање. У вршењу својих функција у области образовања и наставе држава поштује право родитеља да обезбеде образовање и наставу која је у складу с њиховим верским и филозофским уверењима. (Исто, стр. 372)

Да би се обезбедило поштовање обавеза које за Високе стране уговорнице проистичу из ове Конвенције, образује се:

- 1) Европска комисија за права човека и
- 2) Европски суд за права човека.

Веома је важно истаћи и одредбу из члана 14. у коме је предвиђено да уживање права и слобода, признатих овом Конвенцијом, обезбеђено је без

дискриминације на основу пола, расе, боје коже, језика, вероисповести, политичког или другог убеђења, националног или социјалног порекла, припадности некој националној мањини, имовине, рођења или других сличних стања. (Чејовић, 2004, стр. 9) Питању дискриминације посвећена је и посебна Међународна конвенција о уклањању свих облика расне дискриминације, из 1965. године. Члан 1 те конвенције објашњава да израз *расна дискриминација* означава свако разликовање, искључење, ограничење или привилегију засновану на раси, боји, прецима или националном или етничком пореклу. Тако широко значење појма расе, уз изричиту забрану дискриминације због језика и националног порекла, обухвата и све припаднике националних мањина. (Првуловић, 2005, стр. 2005) Економски амбијент је веома битан за остваривање прокламованих права и слобода. Уколико се друштво налази у економској кизи, која за собом доводи и до кризе морала, она утиче на то да се нека и најелементарнија права не могу уживати – право на рад, право на живот.

Устав гарантује ова права, а закони их санкционишу или чак сужавају, тако да се може створити само привид о њиховој спроводљивости. Права не треба никако сужавати, већ преко њиховог ширења ићи ка демократизацији власти као једином правом путу превладавања кризе. (Словић, 2010, стр. 14) Општи друштвени развој је неопходан чинилац целокупног напретка друштва, али он може да утиче и на поремећај културних вредности. Стога је веома битно указати на значај политичке традиције и културе у овој области. Узмимо, на пример, устав једне земље: он гарантује право на рад и слободу избора занимања - с друге стране, у транзиционом периоду у коме живимо, могућност запошљавања је драстично смањена и долази до армије незапослених и социјалних случајева. Оваква ситуација посебно угрожава и уставом загарантовано право о брачном односу и слободном одлучивању о рађању деце. Друштвена стварност доводи у питање и реалитет права на социјалну помоћ.

Људску слободу у најширем смислу речи треба схватити као човекову могућност да остварује како своје материјалне и духовне потребе, тако и своје људске квалитете. Да би се човек ослободио ранијег апсолутног утицаја власти прокламована су следећа права: слобода савести и вероисповести, слобода говора, удруживања, састанака и штампе. Основна људска слобода је била право на неприкосновеност људске личности. Током 17. века тражене су и постављене мере и услови за заштиту тих слобода. Током 19. века грађанска права су била уписана у декларације права. Главни инструмент те заштите били су судови и закони. На почетку 20. века долази до развоја новог корпуса права – економских и социјалних. Та права се рађају у оквиру социјалистичког друштвено – економског система и превазилазе и укидају приватну својину – право на рад и социјално осигурање. Године 1918. Декларација права радног и експлоатисаног народа проглашава, по први пут

у историји, потребу уништења сваке експлоатације једног човека од стране другог, национализацију земље, право народа на слободно опредељење и право радничке класе и сељаштва на своју пуну власт. (Словић, 2010, стр. 18) Природна последица уживања сваког права, па и самог његовог постојања, јесте одређен комплекс дужности. Људи и грађани немају и не могу имати само права, тј. не могу имати само права без дужности. Дужност је услов постојања заједнице и самих права. Људи мора да извршавају одговарајуће дужности према заједници и једни према другима, не могу да чине све и свашта, већ мора да се придржавају одговарајућих правила.

ЗАКЉУЧАК

Питање људских права, основних слобода и његовог практичног спровођења одувек је био велики изазов свакој цивилизацијској епохи. Код остваривања прокламованих људских права јавља се проблем њихове имплементације и проблем одговорности државе за повреду људских права и слобода, на чему се у свету врло дуго и врло сериозно ради још од доношења Опште декларације о правима човека из 1948. године и Европске Конвенције из 1950. године. Људска права су давно интернационализована, унета у Уставе и Законе националних држава, али стање у пракси обилује непоштовањем тих зајемчених права у поступку остваривања конкретне примене. Непоштовање људских права и основних слобода испреплетено са геополитичким интересима великих сила, може да доведе у питање и сам суверенитет и територијални интегритет једне земље. Човек се за остваривање својих права борио сам, у оквиру своје државе, или ослањањем на међународне организације. Борећи се за њихово остварење, човек је утицао на повећање њиховог значаја са научног и друштвеног аспекта. Ово питање стално добија на значају независно од чињенице што у највећем делу цивилизацијског света више нико јавно не оспорава постојање елементарних људских слобода и права.

Литература

- Дитертр, Ж. (2006). *Изводи из најзначајнијих одлука Европског суда за људска права*, Београд: Службени гласник.
- Мишчевић, Т. (2005). *Европски систем заштите људских права – искуства и нови изазови*. У: Т Мишчевић (*Усклађеност повеље о људским и мањинским правима и грађанским слободама Србије и Црне Горе са одредбама Европске конвенције о људским правима*). Ниш: Правни факултет Универзитета у Нишу.
- Николић, Д. (2005). *Слобода изражавања у теорији, законима и пракси националних и Европског суда правде*. Београд: Књига - Комерц.

- Пауновић, М., Церић, С. (2006). *Европски суд за људска права основна начела и ток поступка*, Службени гласник, Београд.
- Првуловић, В. (2005). *Компаративни политички систем*. Београд: Мегатренд универзитет примењених наука.
- Поповић, Д. (2008). *Европски суд за људска права*. Београд: Службени гласник.
- Соковић, С. (2004). *Међународни правни стандарди у извршењу кривичних санкција*. У: С. Бејатовић (ур.) (2004). *Слободе и права човека и грађанина у концепту новог законодавства Републике Србије*. Крагујевац: Правни факултет Универзитета у Крагујевцу.
- Словић, С. (2010). *Људска права КЕПС/ОЕПС и Косовска криза*. Лепосавић: Институт за српску културу из Приштине-Лепосавић.
- Чејовић, Б. (2004). *Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода и материјално кривично законодавство Србије и Црне Горе*. У: С. Бејатовић (ур.) (2004). *Слободе и права човека и грађанина у концепту новог законодавства Републике Србије*. Крагујевац: Правни факултет Универзитета у Крагујевцу.

www.vikipedija.slobodna-enciklopedija-ljudska-prava, преузето, 30.05.2014. у 14,15

HUMAN RIGHTS AND FREEDOM IN MODERN INTERNATIONAL RELATIONS

Summary: *One of fundamental characteristics of modern humanity, that is times in which we live, is freedom and human and citizen rights. Degree of democracy, and modernity of legal system of the given country is esteemed by the very criteria of the way of regulating freedom and human and citizen rights, while degree of democracy and modernity of society as a whole is judged by a practical realization of the proclaimed freedom and human and citizen rights. One of the basic preconditions of a country's full integration into international institutions, and thus into modern directions of society as a whole are the two aspects of freedom and human rights i.e. their normative and practical character. Proclamation of human and freedom rights, their realization, and their protection in the first place, has always been a subject of particular interest in regard to their improvement by the progressive forces in the whole world. Dealing with issues of human rights and freedom has had a general character both from the aspect of time and territory. It is general because it is tied to all regions, countries, nations, and also to all progressive political, philosophical, sociological and other programs. Taking into account such importance of freedom and human and citizen rights both for the society and for each citizen, it is natural that such issues present priority in the activities not only of the most important government and non government associations, national and international institutions but individuals as well.*

Key words: *human rights, human freedom, convention, international relations.*

ПРАВА И СВОБОДЫ ЧЕЛОВЕКА В СОВРЕМЕННЫХ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЯХ

Резюме: Важнейшими особенностями современного общества и насущного времени являются права и свободы человека и гражданина. Уровень демократии совместно с уровнем современной правовой системы конкретного государства, оценивается в соответствии с критериями способа регулирования права и свободы человека и гражданина, а уровень демократии и современного общества в целом оценивается в соответствии с практической реализацией таким способом провозглашенных права и свободы человека и гражданина. Существенными предпосылками для полного включения страны в важнейшие международные институты и современное общество в целом являются два аспекта – права и свободы человека и их нормативно-практический характер. Провозглашение права и свободы человека, обеспечение их осуществления и, прежде всего, защиты, в истории человечества и со стороны всех прогрессивных сил в мире являлось не только объектом внимания, но и развития. Деятельность по вопросам права и свободы человека с позиции времени и с позиции территориальной организации общества осуществлялась в процессе глобализации и всесторонней интеграции, так как координировала со всеми регионами, государствами, нациями и всеми прогрессивными политическими, философскими, социологическими, и другими программами. Принимая во внимание эти важные права и свободы человека и гражданина как для общества в целом, так и для каждого гражданина, вполне естественно, что этот вопрос является приоритетным в деятельности не только наиболее важных правительственных и неправительственных объединений, национальных и международных институтов, но и каждой личности.

Ключевые слова: права человека, свободы человека, конвенция, международные отношения.

